

Sygn. akt I C 1106/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 maja 2016 r.

Sąd Rejonowy w Ciechanowie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący – SSR Lidia Kopczyńska

Protokolant – stażystka Ewelina Goryszewska

po rozpoznaniu na rozprawie

w dniu 22 kwietnia 2016 r. w Ciechanowie

sprawy z powództwa (...) im. F. S. z siedzibą w G.

przeciwko J. B. i S. B.

o zapłatę 5.985,46 zł

orzeka:

I. zasądza solidarnie od pozwanych J. B. i S. B. na rzecz powódki (...) im. F. S. z siedzibą w G. kwotę 5.985,46 zł (pięć tysięcy dziewięćset osiemdziesiąt pięć złotych czterdzieści sześć groszy) z odsetkami umownymi w wysokości 4-krotności stopy lombardowej NBP w skali roku, nie wyższej niż stopa odsetek maksymalnych za opóźnienie za okres od dnia 21 września 2015 r. do dnia zapłaty;

II. zasądza solidarnie od pozwanych J. B. i S. B. na rzecz powódki (...) im. F. S. z siedzibą w G. kwotę 1.300,13 zł (jeden tysiąc trzysta złotych trzysta groszy), tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 1106/15

UZASADNIENIE

(...) im. F. S. z siedzibą w G. reprezentowana przez pełnomocnika profesjonalnego w osobie – radcy prawnego M. J. w dniu 21 września 2015 r. wniosła pozew w elektronicznym postępowaniu upominawczym do Sądu Rejonowego Lublin – Zachód w Lublinie przeciwko J. B. i S. B. domagając się zasądzenia od nich solidarnie kwoty 5.985,46 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości 4-krotności stopy lombardowej NBP liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty i kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg. norm przepisanych, opłaty manipulacyjnej dla dostawcy usług płatności w kwocie 0,75 zł oraz opłaty notarialnej w kwocie 7,38 zł za wydanie wypisu aktu poświadczenia dziedziczenia.

W uzasadnieniu żądania podniesiono, że pozwani są spadkobiercami K. B. (1), z którą powódka zawarła w dniu 18 sierpnia 2010 r. umowę pożyczki. Na jej podstawie powódka pożyczyła K. B. (1) kwotę 29.000,00 zł, która miała zostać przez nią spłacana w ratach, których terminy i wysokość ustalone zostały w planie spłaty. Z powodu jej śmierci oraz nie uregulowaniem przez nią należności w całości, pozostała wyplacona kwota stała się wymagalna wraz z odsetkami. Mimo przyjęcia wprost przez spadkobierców spadku po pożyczkobiorczyni oraz wezwania ich do zapłaty, do chwili wytoczenia powództwa żaden z nich nie zaspokoił wskazanego w nim żądania. Dochodzona należność stanowi sumę niespłaconego kapitału w wysokości 5.196,70 zł oraz odsetek w łącznej kwocie 796,14 zł. (pozew – k. 2-8 akt)

Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie w dniu 8 października 2015 r. wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym uwzględniający w całości żądanie powódki. (nakaz zapłaty – k. 9 akt)

Pozwani w przypisanym terminie złożyli sprzeciwy, w których zaskarżyli powyższy nakaz zapłaty w całości i wnosili o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów procesu.

W uzasadnieniach pozwani wskazali, iż ich zmarła matka zawierając umowę pożyczki ze stroną powodową zawarła jednocześnie z T. (...) S.A. z siedzibą w S. umowę ubezpieczenia na życie do wysokości zadłużania z tytułu przedmiotowej umowy pożyczki. W pkt 15 umowy pożyczki strony oświadczyły, iż zabezpieczeniem spłaty tejże pożyczki jest cesja prawa z umowy ubezpieczenia na życie na rzecz pożyczkodawcy. W związku ze śmiercią pożyczkobiorczyni - zdaniem pozwanych - to ubezpieczyciel jest obowiązany do wypłaty świadczenia ubezpieczeniowego cesjonariuszowi, celem zaspokojenia jego roszczeń, natomiast pozwani w związku z zawarciem przez ich matkę treści powyższej klauzuli w umowie pożyczki są zwolnieni z obowiązku jakiegokolwiek spłaty pozostałego, zaciągniętego przez nią zadłużenia. Storna pozwana ponadto wskazała, iż powódka – jako jedyny uprawniony podmiot - nie wskazała, by przed złożeniem pozwu starała się i podjęła jakiegokolwiek działania zmierzające do skorzystania z realizacji zabezpieczenia umowy pożyczki w stosunku do ubezpieczyciela. Powódka nie postąpiła zgodnie z zamiarem stron umowy, aby w przypadku zgonu pożyczkobiorcy uzyskała skuteczne zaspokojenie swych roszczeń, nie angażując w to innych osób w tym spadkobierców pożyczkobiorczyni.

J. B. i S. B. podkreślili również, iż gdyby nawet ponieśli odpowiedzialność spadkową za dług wynikający z przedmiotowej umowy pożyczki i spłacili zadłużenie, strona powodowa nie dokona tzw. „cesji zwrotnej” praw wynikających z umowy ubezpieczenia na życie na ich rzecz, pozbawiając ich w ten sposób możliwości dochodzenia roszczeń wynikających z zawartej przez ich zmarłą matkę umowy ubezpieczenia na życie.

Pozwani kwestionowali również żadaną kwotę co do zasady, jak i co do wysokości, wskazując, iż strona powodowa nie wykazała jej w sposób należyty. Ponadto wskazali, iż w ich ocenie duże wątpliwości nasuwają się także do dat od których naliczone zostały odsetki, gdyż nie zostały one precyzyjnie wskazane, co rodzi domysły, iż są nienależne stronie powodowej. Wobec niewykazania dokumentacją rozliczonych i naliczonych kwot pozwani zakwestionowali dochodzone roszczenie jako niezasadne i nieudowodnione. (sprzeciw – k. 12-16 akt, sprzeciw – k. 27-31 akt)

Postanowieniem z dnia 5 listopada 2015 r. Sąd Rejonowy Lublin - Zachód w Lublinie stwierdził skuteczne wniesienie sprzeciwów, utratę mocy nakazu w całości i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu w Ciechanowie do rozpoznania (postanowienie - k. 24 akt).

W odpowiedzi na sprzeciw strona powodowa podtrzymywała swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie, a ponadto w odniesieniu do zarzutów pozwanych wskazała, że z uwagi na to, iż przedmiotowe zadłużenie stało się zadłużeniem przeterminowanym każda z wpłat dokonywanych - czy to przez pożyczkobiorczynię, czy też później przez pozwanych w pierwszej kolejności zgodnie z § 28 Regulaminu (...) oraz art. 451 § 1 KC została zaliczona na pokrycie odsetek, a dopiero w dalszej kolejności na kapitał pożyczki. Oświadczyła również, iż przed zainicjowaniem postępowania wystąpiła do ubezpieczyciela o wypłatę świadczenia z tytułu zgonu pożyczkobiorczyni K. B. (1), jednakże otrzymała decyzję odmowną. Ponadto załączyła szereg dokumentów, m.in. umowę pożyczki, regulamin udzielania kredytów i pożyczek (...), raport spłaty zadłużenia na dzień 21 września 2015 r., uchwały, statut, rozliczenie wysokości zadłużenia, aktualny plan spłaty pożyczki, wyciąg z rachunku, tabele prowizji i opłat, odwiedź ubezpieczyciela. (odpowiedź na sprzeciw – k. 118-121 akt)

Pozwani na pierwszym posiedzeniu wyznawczym na rozprawę podnieśli, iż nie zgadzają się z wyliczeniem należności, przedstawionym przez stronę powodową, bowiem - jak wskazali - spłacili już raty za cały 2013 rok, zaś powódka nie ujęła tego faktu w rozliczeniu zadłużenia. Według ich wyliczeń dochodzona kwota winna być mniejsza. Ponadto ponownie wskazali, iż nie zgadzają się z wyliczeniem odsetek, podkreślając, iż odsetki w formule „4-krotności stopy lombardowej NBP” obecnie już nie obowiązują. (protokół k.132-133 akt).

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Uchwałą Zarządu (...) im. F. S. z siedzibą w G. z dnia 19 września 2005 r. K. B. (1) została przyjęta w poczet członków (...) im. F. S. z siedzibą w G., otrzymując numer członkowski – (...).

bezsporne (KRS powódki – k. 48-49, statut (...) – k. 65-71v, deklaracja członkowska K. B. (1) – k. 72 akt)

W dniu 18 sierpnia 2010 r. K. B. (1) zawarła ze Spółdzielczą Kasą Oszczędnościowo – Kredytową im. F. S. z siedzibą w G. (dalej (...)) umowę pożyczki konsumenckiej na cele mieszkaniowe nr (...), w ramach której (...) udzieliła pożyczkobiorczyni na warunkach udzielonych w umowie oraz regulaminie udzielania kredytów i pożyczek (...), a stanowiącym załącznik nr 1 do umowy, pożyczkę w wysokości 29.000,00 zł na okres od 18 sierpnia 2010 r. do 18 sierpnia 2014 r. (pkt 1 umowy)

Pożyczka oprocentowana była wg. zmiennej stopy procentowej ustalonej przez Zarząd (...) wynoszącej w dniu zawarcia umowy 17,50 % w skali roku. Zmiana oprocentowania pożyczki mogła nastąpić w 5 przypadkach, tj. w przypadku zmiany:

- wysokości stóp procentowanych ogłaszanych przez NBP,
- wysokości stóp procentowych ustalanych przez Krajowa Spółdzielczą Kasę Oszczędnościowo – Kredytową,
- wysokości stóp procentowych ustalonych przez banki,
- rentowności obligacji i innych papierów wartościowych emitowanych lub gwarantowanych przez Skarb Państwa lub NBP,
- wskaźnika wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych ogłaszanych przez Prezesa GUS. Maksymalna stopa procentowa nie mogła natomiast przekraczać 4-krotności wysokości stopy kredytu lombardowego NBP (pkt 4 umowy).

Całkowity koszt pożyczki wynosił 12.990,28 zł, zaś rzeczywista roczna stopa oprocentowania wyniosła 22,42 % (pkt 8 umowy).

Pożyczkobiorczyni zobowiązała się do spłaty pożyczki wraz z należnymi odsetkami w terminie do dnia 18 sierpnia 2014 r. Spłata pożyczki miała następować ratach płatnych bez wezwania, zgodnie z planem spłaty stanowiącym załącznik nr 2 do umowy (pkt 10 umowy).

Wpłaty dokonywane przez pożyczkobiorczynię na poczet spłaty pożyczki (...) zaliczała w następującej kolejności:

- koszty windykacji, w tym opłaty za upomnienia i wezwania do zapłaty;
- prowizje i opłaty;
- odsetki od kapitału przeterminowanego;
- kapitał przeterminowany;
- wymagalne odsetek za okresy obrachunkowe;
- kapitał;
- opłata z tytułu kosztów ubezpieczenia (pkt 11 umowy).

Zabezpieczeniem spłaty przyznanej pożyczki była cesja z umowy ubezpieczenia zawartej z T. (...) S.A. z siedzibą w S. (...). Suma składek na ubezpieczenie wynosiła 1.536,00 zł (pkt 15, 19 umowy).

Łączna kwota wszystkich kosztów, opłat i prowizji związanych z zawartą umową pożyczki i umową ubezpieczenia wynosiła 14.526,28 zł (pkt 20 umowy).

Pożyczkobiorczyni wyraziła zgodę na potrącanie z wpłacanej kwoty pożyczki kosztów związanych z uzyskaniem członkostwa w (...) wpisowego, udziału, wkładu członkowskiego i składki na (...), jak też miesięcznej obowiązkowej wpłaty na Indywidualne Konto Spółdzielcze (IKS) w łącznej kwocie 15,00 zł kosztów ustanowienia zabezpieczenia spłaty pożyczki w kwocie 1.536,00 zł oraz wszelkich opłat i prowizji należnych (...) z tytułu zawarcia umowy, o ile nie zostały wpłacone samodzielnie przez pożyczkobiorczynię (pkt 22 umowy).

W przypadku nieterminowej spłaty pożyczki należność z tego tytułu stawała się w dniu następnym należnością przeterminowaną. Od niespłaconego w całości lub części kapitału, a od dnia wniesienia powództwa od całości zadłużenia pożyczkodawczyni pobierała odsetki wg. zmiennej stopy procentowej wynoszącej 4-krotność kredytu lombardowego NBP (pkt 23 umowy).

W przypadku uchybienia postanowieniem dotyczącym zasad i terminu spłaty pożyczki pożyczkobiorczyni oświadczyła, iż będzie każdorazowo zobowiązana do uiszczania na rzecz (...) opłat windykacyjnych m.in. z tytułu takich czynności jak – zawiadomienia, wezwania do zapłaty, monity telefoniczne w kwotach określonych w tabeli prowizji i opłat (pkt 24 umowy)

K. B. (1) przed podpisaniem umowy oświadczyła, że otrzymała regulamin (zał. nr 1), plan spłaty pożyczki (zał. nr 2), zestawienie szacunkowych kosztów postępowania sądowego i egzekucyjnego (zał. nr 3), wzór oświadczenia o odstąpieniu od umowy (zał. nr 4), tabelę prowizji i opłat (...) oraz, że zapoznała się z ich treścią oraz zobowiązuje się do ich stosowania (pkt 28 umowy)

dowód: umowa pożyczki – k. 50-51 akt, regulamin udzielania kredytów i pożyczek (...) – k. 52-53, aktualny plan spłaty pożyczki – k. 74-74v, tabela prowizji i opłat (...) – k. 107-108v akt, deklaracja zgody na przystąpienie do Grupowego Ubezpieczenia następstw Nieszczęśliwych Wypadków (...) – k. 22 akt, zeznania pozwanych – k. 132-133, 136-137 akt

Stosownie do postanowień uchwały nr 4 z dnia 12 maja 2009 r. Zarząd (...) wprowadził zmianę do uchwały własnej nr 12 z dnia 25 marca 2009 r. polegającą na wprowadzeniu zapisu dotyczącego 4-krotności stopy kredytu lombardowego NBP. Jednocześnie Zarząd (...) postanowił, że od dnia 13 maja 2009 r. wysokość oprocentowania dla należności przeterminowanych m.in. dla pożyczek udzielonych od 20 lutego 2006 r. włącznie ustalono na poziomie 4-krotności stopy kredytu lombardowego NBP.

dowód: uchwała nr 12 z dnia 25 marca 2009 r. – k. 63-63v, uchwała nr 4 z dnia 12 maja 2009 r. – k. 64

K. B. (1) w ramach zawartej umowy terminowo i w kwotach wskazanych w harmonogramie spłaty uiszczala zaciągnięte zobowiązanie. W dniu 25 stycznia 2013 r. po raz ostatni uiściła na rzecz pożyczkodawczyni ratę w kwocie 860,85 zł, pozostawiając do spłaty zadłużenie kapitałowe w wysokości 14.090,15 zł.

dowód: rozliczenie wysokości zadłużenia – k. 73-73v, wyciąg miesięczny za okres od 18 sierpnia 2010 r. do 26 stycznia 2013 r. – k. 102, zeznania pozwanych – k. 132-133, 136-137 akt

W dniach - 2 listopada 2012 r., 3 grudnia 2012 r., 2 maja 2013 r., 3 czerwca 2013 r., 2 października 2013 r., 4 listopada 2013 r., 2 grudnia 2013 r., 2 stycznia 2014 r., 20 stycznia 2014 r., (...) skierowała do K. B. (1) wezwania do zapłaty, które nie zostały przez nią odebrane.

dowód: wezwania do zapłaty wraz z potwierdzeniem nadania – k. 75-101 akt

K. B. (1) zmarła w dniu 26 stycznia 2013 r. Zgodnie z § 15 pkt 4 statutu (...) członkostwo w Kasie ustawało na skutek śmierci członka. A w razie ustania członkostwa roszczenie o zwrot pożyczki stawało się wymagalne z dniem ustania członkostwa – tak § 70 zd. 1 statutu (...).

bezsporne (odpis skrócony aktu zgonu – k. 54 akt, statut (...) – k. 65-71v)

W dacie śmierci K. B. (1) była wdową i miała 2 synów – J. B. i S. B..

bezsporne

W dniu 9 stycznia 2015 r. przed notariuszem E. Z. został sporządzony i zarejestrowany w systemie informatycznym do prowadzenia rejestru aktów poświadczenia dziedziczenia, utworzony przez Krajową Radę Notarialną, akt poświadczenia dziedziczenia, po K. B. (1). Na jego mocy spadek po w/w na podstawie ustawy nabyli pozwani – J. B. i S. B. w częściach równych po 1/2 części każdy z nich.

bezsporne (akt poświadczenia dziedziczenia – k. 59-59v, informacja o zarejestrowanym akcie poświadczenia dziedziczenia w rejestrze aktów poświadczenia dziedziczenia – k. 60 akt, pismo powódki skierowane do notariusza wraz z potwierdzeniem uiszczonej opłaty w kwocie 7,38 zł za wydanie wypisu – k. 109-110)

Powódka wystąpiła do T. (...) z siedzibą w S. o wypłatę świadczenia z tytułu zgonu pożyczkobiorczyni. W odpowiedzi na powyższe otrzymała decyzję odmowną, w której ubezpieczyciel powołał treść § 3 ust. 1 pkt 1 i 2 (...), zgodnie z którymi przedmiotem ubezpieczenia jest 1) śmierć ubezpieczeniowego w następstwie nieszczęśliwego wypadku, zaistniałego w okresie ubezpieczenia 2) śmierć ubezpieczeniowego w następstwie zawału serca lub udaru mózgu, zaistniałego w okresie ubezpieczenia. W jego ocenie - po przeanalizowaniu dokumentacji zgromadzonej przez Towarzystwo - zdarzenie skutkujące śmiercią pożyczkobiorczyni K. B. (1) nie klasyfikuje się do powyższych, a w związku z tym jest objęte zakresem ubezpieczenia.

bezsporne (dowód: pismo – odwiedź ubezpieczyciela - datowane na dzień 27 maja 2014 r. – k. 122 akt, ogóle warunki grupowego ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków ATUT – k. 123-126v)

Pozwani – J. B. i S. B. na poczet przedmiotowego zadłużenia dokonywali wpłat. Ostatnia z nich miała miejsce w dniu 20 czerwca 2014 r.

dowód: zeznania pozwanych – k. 132-133, 136-137 akt, raport spłaty zadłużenia na dzień 21 września 2015 r., tj. na dzień wniesienia pozwu – k. 61-62 akt,

Pismami datowanymi na dzień 3 czerwca 2015 r., a zatytułowanym „przedsądowe wezwanie do zapłaty” powódka wezwała spadkobierców K. B. (1) do zapłaty zadłużenia z tytułu umowy pożyczki, wskazując, że na dzień 14 czerwca 2015 r. zaległość wynosi 5.868,90 zł. Jednocześnie powódka zawiadamiała adresatów o ewentualności skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego w razie niespłacenia długu. W specyfikacji zadłużenia wyjaśniono, że powyższa należność obejmuje: kapitał pożyczki – 5.196,70 zł, odsetki kapitałowe i odsetki karne w łącznej kwocie 672,20 zł.

bezsporne (przedsądowe wezwanie do zapłaty skierowane do J. B. wraz z potwierdzeniem odbioru – k. 55-56v, przedsądowe wezwanie do zapłaty skierowane do S. B. wraz z potwierdzeniem odbioru – k. 57-58v, zeznania pozwanych – k. 132-133, 136-137 akt)

Wysokość wierzytelności z tytułu zawartej przez K. B. (1) umowy pożyczki na dzień wniesienia pozwu wynosił: 5.985,46 zł, obejmując: pozostały kapitał pożyczki w wysokości 5.196,70 zł oraz kwotę wszystkich odsetek w wysokości 788,76 zł, które są sumą odsetek karnych w wysokości 4-krotności stopy lombardowej NBP naliczonych od ostatniej wpłaty dokonanej przez pozwanych w dniu 20 czerwca 2014 r. do dnia wniesienia pozwu od kwoty zaległego kapitału wynoszącego 5.196,70 zł, z oprocentowaniem karnym w wysokości 4-krotności stopy lombardowej NBP wynoszącym - 16%, od dnia 9 września 2014 r. z 12% oraz od dnia 5 marca 2015 r. z 10%.

dowód: rozliczenie wysokości zadłużenia – k. 73-73v, raport spłaty zadłużenia na dzień 21 września 2015 r., tj. na dzień wniesienia pozwu – k. 61-62 akt,

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, a w szczególności: KRS powódki – k. 48-49, statutu (...) – k. 65-71v, deklaracji członkowskiej K. B. (1) – k. 72 akt, umowy pożyczki – k. 50-51 akt, regulaminu udzielania kredytów i pożyczek (...) – k. 52-53, aktualnego planu spłaty pożyczki – k. 74-74v, tabeli prowizji i opłat (...) – k. 107-108v akt, deklaracji zgody na przystąpienie do Grupowego Ubezpieczenia następstw Nieszczęśliwych Wypadków (...) – k. 22 akt, uchwały nr 12 z dnia 25 marca 2009 r. – k. 63-63v, uchwały nr 4 z dnia 12 maja 2009 r. – k. 64, rozliczenia wysokości zadłużenia – k. 73-73v, wyciągu miesięcznego za okres od 18 sierpnia 2010 r. do 26 stycznia 2013 r. – k. 102, wezwań do zapłaty wraz z potwierdzeniem nadania – k. 75-101 akt, odpisu skróconego aktu zgonu – k. 54 akt, aktu poświadczenia dziedziczenia – k. 59-59v, informacji o zarejestrowanym akcie poświadczenia dziedziczenia w rejestrze aktów poświadczenia dziedziczenia – k. 60 akt, pisma powódki skierowanego do notariusza wraz z potwierdzeniem uiszczonej opłaty w kwocie 7,38 zł za wydanie wypisu – k. 109-110, pisma – odwiedzi ubezpieczyciela - datowane na dzień 27 maja 2014 r. – k. 122 akt, ogólnych warunków grupowego ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków ATUT – k. 123-126v, raportu spłaty zadłużenia na dzień 21 września 2015 r., tj. na dzień wniesienia pozwu – k. 61-62 akt, przedsądowego wezwania do zapłaty skierowanego do J. B. wraz z potwierdzeniem odbioru – k. 55-56v, przedsądowego wezwania do zapłaty skierowanego do S. B. wraz z potwierdzeniem odbioru – k. 57-58v, rozliczenia wysokości zadłużenia – k. 73-73v oraz zeznań pozwanych – k. 132-133, 136-137 akt.

W niniejszej sprawie, na podstawie art. 232 zd. 2 KPC, Sąd dopuścił dowód z dokumentów złożonych w trakcie postępowania. Prawdziwość dokumentów nie była przez pozwanych kwestionowana, ani nie budziła wątpliwości, stąd też należało uwzględnić wszystkie dokumenty dołączone do pozwu i złożone przez powódkę. Przedłożone dokumenty – w ocenie Sądu - tworzą jasny i spójny obraz przedmiotowej sprawy w zakresie stosunków łączących strony, pozwalając na właściwe ustalenie zakresu i podstaw odpowiedzialności pozwanych – J. B. i S. B. za zobowiązanie zaciągnięte przez ich spadkodawczynię – K. B. (1), na warunkach, na które wyraziła zgodę i które to zostały przewidziane w przedmiotowej umowie pożyczki. W tej sytuacji Sąd uznał, iż dołączone dokumenty mogą stanowić podstawę do wydania w niniejszej sprawie rozstrzygnięcia.

Bezsporną w sprawie była okoliczność, iż K. B. (1), jako członek (...) zawarła z powódką umowę pożyczki i w jej ramach w dniu 18 sierpnia 2010 r. wypłacono jej kwotę 29.000,00 zł, którą winna była spłacać w formie ratalnej zgodnie z harmonogramem. Poza sporem pozostawała również okoliczność, iż przed całkowitym dokonaniem jej spłaty oraz postawieniem jej w stan natychmiastowej wymagalności K. B. (1) zmarła, jak też, że spadkodawcy K. B. (1) uzyskali, poświadczony przez notariusza akt poświadczenia dziedziczenia, z którego to wynika, iż każdy z nich nabył wprost na podstawie ustawy spadek po zmarłej matce – K. B. (1) w udziale wynoszącym po 1/2 części.

Podkreślenia natomiast wymaga, iż pozwani nie kwestionowali co do zasady podstawy swojej odpowiedzialności względem powódki, co przejawiało się kontynuacją uiszczanie przez nich rat na poczet zaciągniętej przez ich matkę pożyczki, negowali natomiast wysokość dochodzonego roszczenia zarówno w zakresie należności głównej, jak i odsetek, twierdząc, iż mimo spłaty rat za cały 2013 r. powódka nie ujęła tego faktu w rozliczeniu zadłużenia. Co do żądania odsetek w wysokości 4-ktortności stopy lombardowej NBP wskazywali, iż w ich ocenie żądanie to nie powinno zostać przez Sąd uwzględnione, bowiem w chwili obecnej takie odsetki już nie obowiązują. Podnosząc powyższe zastrzeżenia pozwani nie przedstawili Sądowi na potwierdzenie zasadności tych twierdzeń żadnych dowodów, a to na nich zgodnie z art. 6 KC ciążył obowiązek wykazania istnienia nieprawidłowości w wyliczeniu roszczenia dokonanych przez powoda.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo okazało się uzasadnione i w związku z tym zasługiwało na uwzględnienie w całości.

Powódka (...) im. F. S. z siedzibą w G. domagała się zasądzenia solidarnie od pozwanych – J. B. i S. B. kwoty stanowiącej równowartość niespłaconego przez ich zmarłą matkę – K. B. (1) (spadkodawczynię) pożyczki powiększonej o odsetki i koszty.

Podstawą prawną działań powódki w niniejszej sprawie był zatem przepis art. 720 § 1 KC, zgodnie z którym przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Ponadto z brzmienia pkt 9 przedmiotowej umowy z dnia 18 sierpnia 2010 r. wynika, że pożyczkobiorczyni zobowiązana była do zapłaty zaciągniętej pożyczki wraz z należnymi odsetkami w terminie do dnia 18 sierpnia 2014 r.

Zgodnie z regulaminem udzielania kredytów i pożyczek w (...) (§ 25) roszczenie o zwrot pożyczki staje się wymagalne z dniem ustania członkostwa, a takie ma miejsce w chwili śmierci (§ 15 statutu). Ponadto zgodnie z przepisem art. 25 § 1 ustawy z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze (Dz. U 2003, Nr 188, poz. 1848) członka zmarłego skreśla się z rejestru członków spółdzielni ze skutkiem od dnia, w którym nastawiła śmierć, zaś w myśl art. 35 ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo – kredytowych (Dz. U. 2012 poz. 855 z późn. zm.) w razie ustania członkostwa roszczenie o zwrot pożyczki lub kredytu staje się wymagalne z dniem ustania członkostwa. Postawienie pożyczki w stan natychmiastowej wymagalności powoduje zatem obowiązek bezzwłocznej spłaty całego zadłużenia z tytułu wykorzystanej pożyczki wraz z należnymi odsetkami i innymi kosztami. Zatem również po dniu wymagalności zadłużania powód ma prawo do naliczania odsetek za opóźnienie (tzw. „odsetek karnych”) od całości niespłaconego kapitału. Natomiast stosownie do treści art. 451 § 1 KC w myśl którego, to co przypada na poczet danego długu, wierzyciel może przede wszystkim zaliczyć na związane z tym długiem należności uboczne oraz na zalegające świadczenie główne. Powyższe strony umowy pożyczki uwzględniły w pkt 11 umowy, zgodnie z którym wpłaty dokonywane przez pożyczkobiorczynię na poczet spłaty pożyczki (...) zaliczała w następującej kolejności:

-koszty windykacji, w tym opłaty za upomnienia i wezwania do zapłaty;

-provizje i opłaty;

-odsetki od kapitału przeterminowanego;

- kapitał przeterminowany;

- wymagalne odsetek za okresy obrachunkowe;

- kapitał;

-opłata z tytułu kosztów ubezpieczenia.

W myśl zasady określonej w przepisie art. 922 KC z chwilą śmierci spadkodawcy jego prawa i obowiązki majątkowe, w tym także wynikające ze stosunków zobowiązaniowych przechodzą na spadkobierców. Zobowiązanie z tytułu pobranej przez K. B. (1) pożyczki, jako obowiązek o charakterze majątkowym, należy niewątpliwie do długów spadkowych, które zgodnie z treścią § 1 powołanego art. 922 KC, z chwilą jej śmierci przechodzą na jej spadkobierców.

Spadkobierca nabywa spadek z chwilą jego otwarcia, czyli z chwilą śmierci spadkodawcy (art. 924 KC i 925 KC)

Z kolei z treści art. 931 § 1 KC, wynika, iż w pierwszej kolejności powołane są z ustawy do spadku dzieci (...)

Natomiast art. 1012 KC stanowi, że spadkobierca może bądź przyjąć spadek bez ograniczenia odpowiedzialności za długi (przyjęcie proste), bądź przyjąć spadek z ograniczeniem tej odpowiedzialności (przyjęcie z dobrodziejstwem inwentarza), bądź też spadek odrzucić.

Stosownie zaś do treści art. 1034 § 1 KC do chwili działu spadku spadkobiercy ponoszą solidarną odpowiedzialność za długi spadkowe.

W świetle obowiązujących przepisów prawnych przyjęcie spadku wprost powoduje, iż od tej chwili następcą prawnym ponosi odpowiedzialność całym swoim majątkiem. Zgodnie bowiem z art. 1030 KC do chwili przyjęcia spadku

spadkobierca ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe tylko ze spadku. Od chwili przyjęcia spadku ponosi odpowiedzialność za te długi z całego swego majątku.

W niniejszej sprawie spadkobiercy K. J. B. i S. B. uzyskali urzędowe poświadczenia prawa do spadku po zmarłej, w formie sporządzonego przed notariuszem aktu poświadczenia dziedziczenia, zgodnie z treścią którego, nabyli spadek po w/w wprost w częściach równych po 1/2 części każdy z nich. Pozwani nie wskazywali, czy doszło między nimi do notarialnego działu spadku po K. B. (1), Sąd natomiast z urzędu zweryfikował, iż taki podział w tutejszym Sądzie nie miał miejsca, dlatego też brak informacji, czy pozwani dokonali działu spadku nakazuje uznać, iż spadkobiercy pożyczkobiorczyni – K. B. (1) ponoszą solidarną odpowiedzialność za jej długi, w tym zaciągnięte zobowiązanie w postaci przedmiotowej umowy pożyczki.

Pozwani mimo przyjęcia spadku wprost po K. B. (2) oraz mimo wezwania ich przez (...) do zapłaty należności do chwili wytoczenia powództwa nie uiszcili dochodzonej należności

J. B. i S. B. w sprzeciwie od nakazu zapłaty podnieśli, iż w ich ocenie w związku z zawarciem przez ich matkę umowy ubezpieczenia na życie do wysokości zadłużania z tytułu przedmiotowej umowy pożyczki oraz zapisu w jej treści, stanowiącego, że zabezpieczeniem spłaty tejże pożyczki jest cesja prawa z umowy ubezpieczenia na życie na rzecz pożyczkodawcy, czyli (...), są oni zwolnieni z obowiązku dalszej spłaty należności, albowiem obowiązek ten przeniesiony został na rzecz ubezpieczyciela – TU (...).

Zawarcie umowy ubezpieczyciela nakłada na ubezpieczyciela obowiązek wyrównania szkody w razie następstwa określonego w umowie wypadku. Zgodnie z treścią art. 829 § 1 ubezpieczenie osobowe może w szczególności dotyczyć, przy ubezpieczeniu na życie – śmierci osoby ubezpieczonej lub dożycia przez nią oznaczonego wieku. Stosownie zaś do art. 831 § 1 KC ubezpieczający może wskazać jedną lub więcej osób uprawnionych do otrzymania sumy ubezpieczenia w razie śmierci osoby ubezpieczonej (...). W niniejszej sprawie pożyczkobiorczyni – K. B. (1) przeniosła prawa wynikające z umowy ubezpieczenia na życie na rzecz pożyczkodawcy – (...). Wobec tej czynności prawnej (...) stał się jedynym dysponentem praw do przedmiotu cesji. Innymi słowy adresatem świadczenia odszkodowawczego wskutek zawartej umowy cesji stał się wierzyciel – (...), który doznał uszczerbku majątkowego z powodu zdarzenia jakim była śmierć pożyczkobiorczyni i zaprzestanie przez nią spłaty długu.

Mimo powyższego opisanego przelewu między K. B. (1), a (...), odpowiedzialność spadkobierców zmarłej nie ustała wobec pożyczkodawcy – zobowiązanie spadkobierców oraz zobowiązanie ubezpieczyciela są zobowiązaniami in solidum (tzw. odpowiedzialność nieprawidłowa). Odpowiedzialność in solidum zachodzi wówczas, gdy wierzyciel może dochodzić tego samego świadczenia od kilku dłużników, na podstawie tytułów wynikających z odrębnych stosunków pranych łączących z każdym z tych dłużników, ale równocześnie brak jest podstaw do przyjęcia solidarnej odpowiedzialności dłużników stosownie do art. 366-378 KC. Jak wynika bowiem z art. 369 KC zobowiązanie jest solidarne tylko, jeżeli to wynika z ustawy lub z czynności prawnej. Mimo powyższego doktryna oraz orzecznictwo sądowe stoi na stanowisku wg. którego do odpowiedzialności in solidum należy w drodze analogii stosować te przepisy o solidarności, które odpowiadają celowi i charakterowi danego stosunku prawnego. Chodzi tu przede wszystkim o art. 366 KC, stosownie do którego wierzyciel może żądać całości lub części świadczenia od wszystkich dłużników łącznie, od kilku z nich lub od każdego z osobna, a zaspokojenie wierzyciela przez któregokolwiek z dłużników zwalnia pozostałych (...).

Poprzez zawarcie umowy ubezpieczenia dochodzi do powstania nowego stosunku prawnego pomiędzy powódką jako uprawnioną z umowy ubezpieczenia (na skutek dokonanej cesji), a ubezpieczycielem, w oparciu o który powódka może domagać się wypłaty świadczenia przewidzianego w umowie ubezpieczenia, w razie zaistnienia wypadku ubezpieczeniowego objętego umową. W okoliczności przedmiotowej spawy pomiędzy powódką, a pozwanymi istnieje zatem stosunek zobowiązaniowy wynikający z faktu spadkobrania, zaś pomiędzy powódką, w TU (...) istnieje stosunek zobowiązaniowy ubezpieczenia. Oba te stosunki są niezależne od siebie.

W niniejszej sprawie powódka – wbrew twierdzeniom pozwanych – w pierwszej kolejności - przed wytoczeniem powództwa - zwróciła się do ubezpieczyciela do wypłatę świadczenia, z tytułu zgonu pożyczkobiorczyni. W odpowiedzi

na powyższe otrzymała decyzję odmowną, w której ubezpieczyciel, stwierdził, iż zdarzenie będące następstwem śmierci K. B. (1) nie klasyfikuje się do zdarzeń objętych zakresem ubezpieczenia, które to zdarzenia wyraźnie wyszczególniono w treści umowy ubezpieczenia oraz ogólnych warunków umów.

Sąd ponadto podziela stanowisko strony powodowej, iż w rozpoznawanej sprawie brak jest podstaw do przyjęcia, że na skutek zawarcia przez pożyczkobiorczynię umowy ubezpieczenia doszło do przyjęcia długu z tytułu niepłaconej pożyczki przez Towarzystwo (...). W myśl przepisu art. 519 § 1 i 2 KC osoba trzecia (np. TU (...)) może wstąpić na miejsce dłużnika, który zostaje z długu zwolniony przez umowę między wierzycielem, a osobą trzecią za zgodą dłużnika, bądź też przez umowę między dłużnikiem, a osobą trzecią za zgodę wierzyciela. Powódka nie wyraziła zaś zgody na przejęcie długu, jak również nie zawierała za zgodą dłużnika umowy z TU (...) dotyczącej przejęcia długu. Skoro ubezpieczyciel odmówił powódce wypłaty ubezpieczenia z tytułu śmierci pożyczkobiorczyni, chroniąc swoje prawa miała ona niewątpliwie interes, by wytoczyć powództwo w stosunku do drugiego z zobowiązanych podmiotów, tj. spadkobierców zmarłej K. J. B. i S. B..

Dlatego też w świetle przywołanych wyżej przepisów i niespełnieniem przez K. B. (1) obowiązku wynikającego z umowy pożyczki, należało uznać roszczenie powódki za uzasadnione.

Analiza dokumentów dołączonych do pozwu, choćby już tylko w postaci umowy pożyczki, raportu spłaty należności wykazującego stan zadłużenia na dzień wniesienia pozwu i rozliczenia wysokości zadłużenia wraz z wykazem operacji na koncie pożyczkobiorczyni oraz regulaminu udzielania kredytów i pożyczek (...), statutu i uchwał Zarządu (...), pozwoliły – wbrew twierdzeniom pozwanych – w pełni zweryfikować wysokość dochodzonego roszczenia na kwotę wskazaną w pozwie. Pozwani co prawda podnosili, iż spłacili należność za cały 2013 r., których to spłat powódka nie uwzględniła w rozliczeniu należności, jednakże na potwierdzenie swojego stanowiska nie przedstawili, żadnych dokumentów. Dokładniej precyzując na drugim posiedzeniu wyznaczonym na rozprawę złożyli 10 dokumentów – dowodów wpłat, zaś następnie, jeszcze na tym samym posiedzeniu je wycofali. Tym samym nie dali Sądowi żadnej możliwości, by się z nimi zapoznać, zweryfikować je oraz w jakikolwiek sposób się do nich odnieść, powodując tym samym dla siebie negatywne skutki prawne.

Zgodnie z art. 481 § 1. KC jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

Zgłoszone żądanie, obok należności głównej, obejmowało również odsetki w wysokości 4-krotności stopy kredytu lombardowego NBP, do których naliczenia zgodnie z treścią postanowień umowy pożyczki i regulaminu, powódka była uprawniona. Punkt 23 umowy pożyczki stanowił, iż w przypadku nieterminowej spłaty pożyczki należności z tego tytułu staje się w dniu następnym należnością przeterminowaną. Natomiast od niespłaconego w całości lub części kapitału, a od dnia wniesienia powództwa od całości zadłużenia pobierane są odsetki wg. zmiennej stopy procentowej wynoszącej 4-krotność kredytu lombardowego NBP.

Zasądzając w/w odsetki za opóźnienie, stosownie do art. 481 KC, Sąd ramowo określił ich wysokość, których pułap nie może przekraczać wolumenu odsetek maksymalnych za opóźnienie, których wymiar został określony ustawą z dnia z dnia 9 października 2015 r. o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw. Rozstrzygając o kosztach procesu Sąd oparł się o zasadę odpowiedzialności za wynik postępowania wyrażoną w art. 98 KPC, obciążając nimi solidarnie pozwanych. Zgodnie z treścią art. 98 KPC strona przegrywająca sprawę ma obowiązek zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Na kwotę zasądzoną z tego tytułu od pozwanych na rzecz powódki założyło się: opłata sądowa od pozwu w kwocie 75,00 zł, wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 1.200,00 zł ustalone zgodnie z § 6 pkt 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013. Poz. 490), koszty opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w wysokości 17,00 zł, koszty opłaty manipulacyjnej dla dostawcy usług płatności za uiszczenie opłaty sądowej od pozwu w elektronicznym

postępowaniu upominawczym oraz 8,73 zł opłaty notarialnej za wydanie wypisu aktu poświadczenia dziedziczenia – co w wyniku kalkulacji stanowi kwotę 1.300,13 zł.

Z tych względów Sąd orzekł, jak w wyroku.